

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

Strat'a tragatoriului [Ló-vésztoza], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decât numai de la corespondenții regulari ai „Federatiunii.”
Articolii trimisi și nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu și economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a și Domne'e'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre ciese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'i'a:
Prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inseratiuni:
10 cr. de linia, și 30 cr. taos'a timbrale pentru fiesce-care publicatiune separat. In loculu deschis 20 cr. de linia.
Una esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 2. sept., 1871.
21. aug.

Firulu electricu ne surprinse d'lele trecute cu scirea, că între Itali'a și Germani'a s'a închisiatu una aliantia ofensiva și defensiva. Asiè dara lui Bismarck totu-si i succese a trage in dorit'a lui aliantia cu Austri'a și pre aliatulu seu d'in 1866, de altmintrelea putienu gloriosu. Acésta uniune tripla, austriaca-italiana-germana, va primi, precum se afirma, numele „liga de pace“, — de siguru numai pentru-că prin ea pacca européna va deveni cu multu mai periclitata, decâtu cum a fostu până la crearea ei. Si in acésta privintia nu incepa nici una indoiela, de-ora ce e fapta constatata, că cu câtu esiatu mai multe state nedependente, cu atât mai mare precautiune trebuie să fia o putere, carea voiesce să aprinda foculu resbelului. — Acum'a, daca Austri'a și Itali'a voru primi pre venitoriu programulu lor d'in Berolinu; daca aceste doué poteri voru renunçia la veri ce politica in interesulu lor propriu, si aru trebui să se supuna ordinaritiunilor lui Bismarck, — acésta concentrare a unei asemene poteri considerabile in mânăle cabinetulu de Berolinu n'ar dá ore unu impulsu neinfrenatu tiarului Vilhelmu d'a duce una politica agresiva și d'a deslegá cu sabi'a cestiunile, cari de altmintre s'aru poté aplaná si pre cale pacifica? Dar' si afara de acésta, aliantia d'in cestiune, sub conducerea unei dinastie atâtu de setosa dupa gloria si carca urmaresce scopuri atâtu de mari si violente, precum e dinasti'a Hohenzollerniloru, trebuie să produca una contra-aliantia. Russi'a și Angli'a s'aru poté prè usioru, ba ele voru fi constrinse a se aliá cu Franci'a, si estu modu asiè numit'a „liga de pace“ n'ar fi nici mai multu, nici mai putienu, decâtu una amenintiare permanenta a paci europene. Ba dupa declaratiunile cancelarulu nemticescu facute in Gastein, cu ocaziunea convorbirii sale cu corespondentele diariulu anglésu „Daily Telegraph“, nu mai incapa nici una indoiela, că preste putienu acésta liga de pace are să devina cea ce intru adevéru e, adeca una aliantia contra Franciei. Barbatulu ce voiesce să inchiacie aliantia, carea va avé apoi să reverse asupra Europei binefacerele unei paci eterne, d'ise cătra diaristulu anglésu: „Noi nu potemu, dar' neci nu voimú să sustienem amicitia cu Franci'a“. Apoi totu elu analisá, că unu resbelu nou cu Franci'a e inevitabilu, dandu totodata expresiune urei sale contra natiunii francese, cu carea inchiacia pace asiè dicundu numai eri, alalta-eri.

E superfluu a aminti, că intrega press'a officiala nemticesca demintiesce d'in tote poteriile verice convorbire a cancelarulu nemticescu cu diaristulu anglésu, precum si descoperirile si declaratiunile aceluia, — cu tote aceste inse nu incapa neci cea mai mica indoiela, că Prussi'a prevede unu resbelu nou cu Franci'a, ba poté chiaru lu si doresce. Ea s'a convinsu, spre cea mai mare dorere a sa, că Franci'a nu jace inca la petiorele noului tiaru, că creditulu ei e inca giganticu, si că poporatiunea ei e inca aplecata spre sacrificie. Deci pentru că acésta să fia batuta asiè precum recere interesulu Hohenzollerniloru, cu unu cuventu pentru că ea să devina stérta d'in list'a statelor cu influintia, se receru bombardári, lupte si massacrári nove, — si pre ajungerea acestui scopu infernalu Austri'a și Itali'a aru avé să concurga celu putienu in parte cu materialulu trebniitosu, si să primesca a supra-le rolulu, pre care l'au avutu in resbelulu d'in urma sassonii si bavaresii.

Se intielege că, avendu tiarulu Vilhelmu la spatele sale pre Austri'a și Itali'a, motivulu pentru una noua opera de sange s'ar gasi usioru, mai alesu daca considerámu marea iritatie ce domnesce între nemti și francesi. Numai decâtu s'ar inscená una noua „vatemare“ cá cea de la Emsu, si press'a guvernamentale ar' buciná fara intardiare, că s'a vatematu Majestatea sa regesca, acum'a si tiarésca, si apoi intreg'a natiune s'ar redicá pentru că se sterga cu sangele seu acésta insulta inchipuita. Urmarea toturor acestor siarlataneríe ar' fi erum-

perca unu resbelulu de ginte, si apoi de „dragulu barbei tiarului nemticescu“ Austri'a inca ar' trebui să participe la acestu resbelu. Dar' abstragendu de la acésta crescere periculosa a poterii, si prin urmare si de la marea aplecare spre resbelu a Hohenzollerniloru, urmareá inesorabile a acestui pactu refericitu aru fi la totu casulu contra-aliantiele. P'in acésta si celu mai micu conflictu in Europ'a ar' rumpe tote reportele între state si ar' provocá unu resbelu continuu; ér' urmareá aceste imparfiri a continentulu in doué tabere inimice ar fi: confusiune eterna, frica perpetua, nesigurantia in gradulu supremu si temere. — Dar' să sperámu inca, că acésta liga de pace a ramasu până acum'a numai unu visu placutu alu principelui Bismarck si alu lingárilor sei. Credemú că mai esiste inca Europ'a, si că acésta Europa mai are inca dreptulu si puterea, d'a pune stavila ingamfarii prusesce.

In siedinti'a de la 28. aug. a Adunării nationale d'in Versali'a s'a inceputu, in fine, discutie-ne a supra marei cestiuni despre prolongarea poterii esecutive a lui Thiers. Raportorele Videt dede inainte de tote cetire raportulu comisiunii privitoriu la acésta cestiune vitala pentru tenera republica, apoi mai sporí numerulu propuneriloru cu urmatoriulu proiectu de lege: „Art. 1. Capulu poterii esecutive va primi titulu „Presiedintele republicei francese“, si va continuá a si exercitá puterea sub autoritatea Adunării nationale. Art. 2. Presiedintele republicei va publicá legile cari se voru presintá prin presiedintele Adunării; elu conduce si veghieza a supra esecutárii legiloru; elu presiede Adunării nationale si participa la consultárele ei, fiindu mai de tempuriu incunosciintiatu despre ele. Elu numesce si demisiuneza pre ministri, cari sunt responsabili Adunării nationale. Decretele lui sunt contrasemnate de unu ministru. Art. 3. Presiedintele republicei e responsabilu Adunării nationale.“ — D'afare ministru de justitia propuse, dreptu adausu la acestu proiectu, că Adunarea nationale să deé unu votu de incredere capulu poterii esecutive. — Pre cum se afirma, proiectulu lui Videt nu indetulesce neci una par-tita. Stang'a e contra lui, de-ora-ce elu recunosee puterea constitutoria a Adunării nationale; drept'a e contra propunei alitiunale a ministrulu Dufaure, că ci daca primesce acésta propunere, atunci ea trebuie să adopte si proiectulu de lege despre prerogativele poterii guvernamentale; ér' radicalii voru de a dreptulu dissolvere camera actuala. In fine, pent-u a se pune capetu acestei confusiunii, Buffet, conducatoriulu centrulu dreptu, propuse a se rechamá in vietia constitutiunea d'in anulu 1848. — Dupa una desbatere viua de doué d'ile, Adunarea nationale acceptá, in siedinti'a de la 31. aug. proiectulu lui Videt d'impreuna cu propunerea aditiunala a minist. Dufaure, si asiè Thiers s'a proclamatu de presiedintele republicei francese, éra acésta facú unu pasu inainte spre consolidarea sa.

Cu privire la impacatiunea austro-boama aflámu, că dr. Rieger, unulu d'entre corifeii primari ai cehiloru, s'a dusu d'lele trecute la Viena, pentru că să inchiacie negociatiunile cu cont. Hohenwart. In cercurile bine informate se afirma, că acésta impacatiunea atâtu de multu dorita mai intimpina inca greutáti numai d'in partea financiaria, éra partea ei politica, respective cea de dreptu publicu, se pote privi de deliberata. Cátu despre cestiunea d'antáiu, differinti'a între capii cehiloru si cont. Hohenwart consiste in impregiurarea, că cehii voru să participe la erogatiunile comuni numai cu una quota anumita, éra ministrulu-presiedinte austriacu nu voiesce neci decâtu a li accordá una autonomla atâtu de larga in afacerile financiaria, ci celu multu elu e aplecatu a sterge d'in bugetulu comunu una suma anumita pentru trebuintele Boemiei. Alta differintia existe numai cu privire la legea de nationalitáti; si a nume cont. Hohenwart vré că acésta lege să se statoresca si delibere in Reichsrath éra cehii insistu că ea să se discute numai in dietele provinciale; dar' e probabilu că si in privintia acestor doué cestiuni,

inca pendinti, se va realisá una contielege. In fine, cátu despre tramiterea deputatoru cehi in Reichsrath, acea e conditiunata de-o-cam-data de la rezultatulu alegeriloru, dar' la totu casulu ea va urmá neconditiunatu, in un'a séu in alta forma.

Adunarea generala

a Societatii academice romane d'in Bucuresci. Sesiunea anului 1871.

Siedinti'a plenaria de sambeta 7/19. augustu 1871.

Se deschide sub presiedinti'a ordinaria, se citește protocolulu siedintiei precedente si se aproba.

Aless. Odorescu ofere pentru bibliotec'a societatii d'in partea sa operele „Etudes sur les droits et obligations des moastères roumains“ (Studie a supra drepturiloru si obligatiuniloru monastiriloru romanesci) de Otmenedecu (pseudonimulu Dni Odobescu) apoi „die slavischen Elemente im Rumunischen“ (Elemente slavice in limb'a romana) de Dr. Miklosich, membru allu societ. acad. de Viena, si „L'Eglise de Russie“ (Biserica russeca) par Broissard. Paris 1867 II. Tom. — éra d'in partea Dni Miclosiciu „Albanesische Forschungen“ (Cercetari albanesice). Tote aceste se primescu cu multiamire.

Baritiu propune a se face unu catalogu allu cartiloru daruite pentru bibliotec'a societatii acad. rom. — Alessandrescu-Urechia cere informatiune de s'a indusu in inventariu cartile daruite de dsa? Presiedintele afirma si observa totodata, că si estu-tempu, ca si intr'alti anni, se va numi comisiunea insarcinata a cercetá starea bibliotecei.

Sionu presenta partea de lucrare a sa (lit. P pana la „preservare“ 120 foitie) d'in Dictionariulu limbei rom. cere a se trece la comiss. lexicografica si promite, că dupa remanarea si inchiarea lucrării va presentá la tempu si restulu.

Odorescu anuncia (ca reportoru allu comisiunii cesariene) că numai pre siedinti'a de mercuri va poté fi gata cu reportulu a supra comentarieloru lui C. J. Cesaro.

La ordenea d'illei fiindu punctulu d'in program: despre lucrarile ce au să faca si se le presentede membrii cu inceputulu fia-carei sesiuni — Hodosiu citește punctulu resp. d'in annale. Massimu si Odobescu observa că cei ce lucra la Dictionariu, fiindu destullu de ocupati, să nu fia obligati a lucrá si alte operate, totodata cestu d'in urma díce, că discursurile solenne nu sunt lucrári de acellea, prin cari cutare membru s'ar poté dispensá de la alte lucrári seriose. Ionescu nega si díce că sunt seriose lucrári, discursurile solenne. Vorbindu mai pre largu despre acestea observa despre gustu, ca se se lasse in voi'a fia carui membru a-si alege dupa placu, sujetulu. In fineatige cestiunea financiaria ce s'ar poté sulevá de cătra membrii, cari s'ar obligá a aduce lucrári, despre cari au vorbitu Odobescu, spriginitu de Papiu si Urechia. Adeca dinsulu crede, că in spiritelu acestor membri ar fi idea, de si nu formulata, dar' cugetata, ca pentru inlesnirea lucrării membriloru, societatea să li procure cartile necesario, ceea ce ar ingreuná bugetulu, că-ci propunerea d'loru numiti, in fondu se reduce la bugetu. Odorescu respinge că ar fi fostu in idea sa d'a face propunere de cumparare de carti séu ori ce felu de spesse pentru biblioteca, ca astfel membrii resp. să aiba cartile necesario la lucrarile lor. Voru avé toti, cari se insarcina a lucrá, cartile lor. Cátu pentru obligare crede, că dupa ce gramatic'a (partea sintactica) s'a pusu a se pune éra la concursu, nu dá lucru membriloru, assemenea Dictionariulu fiindu a trei-a parte gat'a si prin urmare, unii neavendu de lucru, să li-se deé, preem si celloru ce nu s'au insarcinata a lucrá la Dictionariu.

Massimu, Papiu si Alessandrescu Urechia sunt numiti membri comisiunii insarcinate a face regulamentulu a supra operatelor ce an să aduca gat'a la sess. an. viit. membrii, cari au terminatu partea de lucrare la Dictionariu cei ce nu s'au insarcinatu a lucrá la ellu, cu unu cuventu, membrii cari n'au de lucru.

Se íea la debatero a II propunere, adeca observatiunile facunde a supra partii lucrate d'in Dictionariu r. dupa inchiare respingandu-se idea unei alte obligatiuni, decâtu numai morale, se enuncia conclusulu: „Toti membrii sunt invitati a face observariile lor a supra partii lucrate d'in Dict. si a le da comisiunii lexicografice.“

Presidiulu anuncia că, reportulu secretariulu gener. a

supra lucrărilor de preste anu ale Delegațiunii și a supra stării financiare, se va face în șed. de luni (9/21. aug.)

B a r i t i u (insarcinat în șed. d'în 3. aug. a formulă propunerea făcută de Odobescu și spriginită de mai mulți, că §-i 33 și 34. art. VI. d'în regulamentul să nu se aplice la membrii ord.) propune a se adauge unu clienat espicatoriu la celle prescise prin regulamentul, era ca propunere nouă, a se dá voia fia carui membru d'a poté coti atâtu în ședintie publice, câtu și solemne, operatele salle, fără reviziune prealabila.

P a p i u vede a fi grava cestiunea și cere amanarea ei. **R o m a n u** crede că e trebuința a se dá ore cari esplicari atâtu pentru membru Papiu, care nu fusese de facia în ședintia d'în 3 aug. cându se luase decisiunea d'a se tiené trei categorii de ședintie, adeca: secrete, publice și solemne, — câtu și pentru modulu cum a întielesu d'înșulu și prin urmare au spriginitu propunerea dlui Odobescu. În șed. solemna, societatea intra cu tota solemnitatea în publicu și în aceste ședintie discușiuni nu se facu, este dara necesaria prealabilă reviziune a operatelor merite a se ceti în șed. solemne, precându în ședintie publice se facu discușiuni a supra tuturor obiectelor ce se pertratedia, prin urmare și a supra operatelor ce membri le-ar ceti, deci accentuându acestă diferință, spriginesce de nou propunerea dlui Odobescu și cere a se modifică propunerea dlui Baritiu, în acestu întielesu, lassându-se a fara cuvintele „câtu și solemne”. — **O d o b e s c u** insiste a se primi propunerea sa. **H o d o s i u** formulea propunerea astfel, că membrii să presentie Delegațiunii operatele lor, mai înainte d'a se ceti. **P a p i u** crede că negresitu asié are se fia, precum vre **D. Odobescu**, dara nu se invoesce neci cu propunerea dlui Baritiu, neci cu a lui Hodosiu. **I o n e s c u** cere a se respinge tote propunerile și a se urmă ca mai înainte cu atâtu mai vertosu, că cetirea prealabila în ședintia secreta nu e reviziune, după cum se dice, ci una simplă notiția ce iea societatea și că acestă chiaru de ar gasi ce-va-si de îndreptat, suplenitu, etc. o comunica în modu amicabilu cu membru autoru, dar' nu impune, prin urmare nu vede neci unu inconvenientu în modulu ce s'a urmatu pana acum, neci necesitatea d'a se schimbă, cere în fine resumeria. **Presiedintele**: „Cestiunea se amana, remanendu a se urmă usulu de pana acum.”

I o n e s c u propune, pentru septeman'a viitoria a se tiené done șed. publice. Intr'un'a să se cetesca 1. reportulu secretariului gener. și compturile (starea financiară) și 2. Reportulu comisiunii cesariene. Se primesce în tесе, dar' deocamdata se defige numai un'a, și a nune Joi în 12/24. aug. a. c. la 1. ora după media-di, era publiculu să fia avisatu prin anunciu, care să se publice de mai înainte în trei diuarie cotidiane, și anume în „Monitoru,” „Romanulu” și „Press'a.”

Presiedintele anuncia, pentru ședintia de luni, la ordinea dllei „Concursele” și redica șed. la 5 ore ser'a.

Maramuresiu, în augustu, 1871.

Intre rezultatele bune alle miscărilor decurse în anii 1848/9 potemu numeră și infintiarea diecesei romane de Armenopolea (Gherla), care atrase la sinulu seu una parte considerabile de romani espusi prin evinementsle trecutulu la pe-

FOISIORIA

Unu Ramasiagu.

Im Traum sah ich ein Mädchen, klein und putzig,
Das ging auf Stelzen, Schritte ellenweit,
Trug weisse Wäsche und ein feines Kleid,
Inwendig aber war es grob und schmutzig,
Inwendig war es jämmerlich, nichtsutzig

Heine, Traumbilder, 4.

La 3 Iunie, în ajunulu mării serbări naționale în onorea lui Tudoru Vladimirescu, mai mulți amici se intruniseră ser'a la mine, d'într' cari mi-aducu aminte pre dd. Alesandru Lapascu, Dr. Vladescu, Gregoriu Tocilescu, T. Radulescu, N. Popovici și Scurtescu.

În acelu momentu mi se adusesse numerulu „Convorbirilor Literare,” în care d-nu Titu-Liviu Maiorescu, batându-si jocu de Barnuti, de Sincai, de Cichindelu, de Cipariu, de Sionu, de Bolintinenu, de tote somitățile egețării romane, și mai alesu de poezi, celebrăza cu emfasa asié numit'a „Nou'a Direcțiune” inaugurata — risum tenacis! — de dd. Bodnarescu, Eminescu, Iacobu Negruzzi și tutti quanti.

Pentru a aretă, câtu de ridicole sunt tote criticile în bine și în reu ale d-lui Titu-Liviu Maiorescu, eu propusei atunci unu ramasiagu, afirmandu cu deplina certitudine, că nu este nici o galimatia pre facia pământului, în prosa seu în versuri, pre care „Convorbirile Literare” să nu se grabesca a primi în sinulu lor, cu singur'a condițiune esentială, că să nu cuprinda nimicu romanescu.

Dreptu proba luai condeiulu și improvisai pre locu urmatori'a frivolitate rimata:

riciulu de a se russifică ori magiarisă. Pentru romanulu suppusu diecesei Muncastrului era totu un'a a deveni russu seu magiaru, precându abié mai poté să si-conserve natiunalitatea romana. Dela deslipirea Maramuresiului romanu decătra dieceș'a Fagarasiului, mi-se pare, sub imperatess'a Mari'a Teresi'a, tempu de unu seclu a fostu destulu pentru că, sub infinti'a preotimei este d'în seminarulu russescu unguarianu și a vecinătății russiloru collocoitori, unu mare numeru de comune romane (Draguescu, Perii, Tirnava. etc.) să si pērdia și numele și natiunalitatea asié, că asta-di abié be-tranii seculari mai sciu câte ce-va d'în limb'a dulce stramosiesca, și numai numele familiare mai sustău că totu atâte marturie alle trecutulu romanu. Connumele de „Romanu” în comunele aceste este mai latitu decătu în ori-care alta parte a provinciei nostre.

Cându Maramuresiulu romanu scajă de sub scutul vitregu allu Muncastrului russescu, parochi'a romana d'în Sigetu, romana în cellu mai curatu întielesu allu cuventulu, ramasse victima lacomei straine — în butulu tuturor protestelor și reclamarilor facute de credintiosii interessati; de-ora-ce russii erau domni — intra dominium. Apoi vicarul de pre-atunci, Anderco (ierce-lu Ddieu!) de-si romanu de vitia și sementia, se pusse sub flamura russesca, paralisandu tote nesuntiele barbatiloru nostri doiosi pentru sortea parochiei sigetane.

Uneltirile straine înse n'au descuragiatu pre romani. Notabilii nostri: Josifu Manu, asta-di prefectulu Maramuresiului, Michaelu Pavelu, vicariulu Gabriellu Mihali sen. septemvirulu, Ladislau Mihalca, subprefectu, Ionu Iurca fostu subprefectu allu Maramuresiului, Petru Mihali, deputatu allu Cosselui, etc. urmara a cercă tote medilocele juste pentru salvarea Sigetului.

În annulu 1863 ajunseramu până acolo, că episcopulu romano-catolicu d'în Satu-Mare, Michaelu Haas, fu emissu d'în partea guvernului pentru că să asculte în faci'a locului, argumentele ambelor părți. Dreptulu era cu noi. Dar' pusetiunea și infinti'a comisarului regescu de pre-atunci, Dolinay (fia iertatu!) russu de origine, au avutu, atâtu în ochii episcopului emissu, câtu și în ai guvernului, pēndu mai mare decătu argumentele și drepturile nostre clare că lumin'a dllei. Estu-modu se sferimău după ollalta tote îndreptările omeniloru nostri; estu-modu justele nostre dorintie fure redusse la ultim'a ratiune: a trece la neunire! de-ora-ce episcopulu Muncastrului, pre-sant'i'a sa Pancovicu, era pre atunci mai gat'a a se despartî de mitra decătu de romanii sigeteni (ipsissima verba). Dusmanii nostri comuni se bucurău de certele russe-romanesce, cu câtu elle se întindeau mai de parte, cu atâtu mai multu le scieau întrebuintia de minune în favorulu lor. Dar' cându poporulu romanu d'în Sigetu, indignatu până la radecina sufletulu seu de maltratările sufferite, se pronunță pentru neunire, ca-s'a loru începă a fi tratata altu-feliu. Repausatulu ministru allu cultelor, assemenea și curi'a romana începura a dá mai multa attentione plangeriloru nostre, mai allesu după-ce venerabilulu nostru arcpastoru, dlu Ionu Vancea, ingrititu de sortea oieloru salle instrainate, apucă și ellu, cu mana energica, firulu luptei nostre. Présant'iee salle avemu de a i multiamîn în mai mare parte, că ponteficele romanu se induplecă în fine, în primavér'a anului currente, (cu decretulu nunciaturei salle de Vien'a, emissu în 18 aprile st. n. sub. nr. 170.) a ne scote d'în braciile reci alle unei mame vitrege. Conformu acestui decretu, credintiosii romani d'în Sigetu apartienu diecesei de Ghierla — de jure de la 1. maiu.

Eu Si Ea

(D'în Gablitz)

Că o lira fără sunetu,
Că unu fulgeru fără tunetu,
Că unu riu fără murmuru,
Că o pasere tacuta,
Că o casa, ce stă muta
Si pustia impregiuru.

Astu-feliu sum si eu, vai' mie,
Forma fără melodia,
Puru spectacolu fără idei,
De cându dins'a nu-i sub soru
Si poterea-mi cantatoria
A peritu cu mórtea ei.

M. I. Elias.

Observati bine, că de la cea d'antâiu și până la ultim'a litera totulu este vagu, absurdu, rece, mistificatu, fără creeri și fără anima, o adunatura de silabe sonore.

Titlulu **E u** și **E a** — ne face a ride d'în capulu locului.

Gablitz este unu poetu, care n'a esistatu nicairi și nici-o-data; inventandu acestu sunetu nemtiescu, eu avui în vedere predilectiunea „Convorbiriloru Literare” pentru totu ce se aduce de pre la Berlinu.

Subscrierea **M. I. Elias** este unu nume evreescu, croitu intr'adinsu pentru a magul simpatiele și aspiratiunile israelite ale d-lui Titu-Liviu Maiorescu.

Primulu versu: **Că o lira fără sunetu** — este totu ce pote fi mai comicu prin ecuivocitatea de a desemná totu asié de bine o harpa, că si o moneta turca falsa.

Cele cinci versuri de la începutu, debutandu fie-care prin câte unu mare **Că**, forméza o superlativa cacofonia.

în facta înse numai dela 1. augustu an. c. cându, în urm'a fatigieloru demne de recunoscintia alle dlui vicariu **M. Pavelu** (care nu si-pregetă a amblă d'în casa în casa pentru conscrierea poporeniloru nostri romani), se termină definitivu processulu divorciulu, ce servî de titlu celloru mai perniciose frecări între romanii și russii Maramuresiului, făcându imposibile mai ori-ce actiune solidara în cestiunile de interessu communu poltlicu-nationalu.

Astu-feliu, după nna lupta de 20 anni, romanii gr. c. d'în Sigetulu-Maramuresiului, au lira asta-di, în 1. augustu, pentru prim'a ora resunandu singura limb'a lor dulce sub întregu decursulu unui servitiu divinu, cellu d'antâiu în vietia parochiei lor reconstruite după dorintia lor, indeplinitu de dlu vicariu că ponteficatu, cu assistentia dloru protopopi: Ionu Popu și Basiliu Mihalca, în presentia unui publicu numerosu, în capell'a romano-catolica, ce ni se offeri d'în partea venerabilei episcopu rom. cat. de Satu-mare **Ladislau Biro** (romanu de origine și — pote — și de sentimente), pentru că s'o întrebuintiamu până se va deslegă cestiunea de dreptu în respectulu basericeii nostre remasse de-o-cam-data în posesiunea russiloru.

Nici n'amu schimbatu confessiune, ci numai jurisdicțiune, superioritate baser., deci baserica edificata d'în sacreficiele romaniloru d'în Maramuresiu nu ni se poté rapi, dacă dreptatea mai are ce-va trecere în lume. Dorimu singuru că acestă cestiune delicata, remassa pendentă, să se decida câtu mai curendu, în modulu cellu mai equitabilu pentru ambe părțile; de-ora-ce numai atunci și asiése va poté sterp radicalu d'în animelenostre sementia certelor, ce adussera atâta apa la mor'a celloru ce se bucura de resboiulu d'într' noi.

La începutulu santei liturgie dlu vicariu descrișse cu vine liniamente însemnitatea momentulu reintorcerei romaniloru sigeteni în braciile deschisse alle fratiloru lor. Cuvintele dsalle potentiara mangaiarea și bucuri'a generală.

După terminarea acestui „te-deum” provenitu d'în fundulu animei nostre, ne intruniram în localulu alumbatulu romanu, unde sub presiudu dlui vicariu ne constituiram în „communa basericesca romana d'în Sigetulu-Maramuresiului” conformu proiectulu dlui **Dr. Mihali**, custatoriu d'în 10 puncte, d'într' cari unulu e destinat a assecurá caracterulu confessionalulu allu scolei nostre elementare, ce dorimu a infintiá. Administrarea averei și a trebeloru nostre scolare s'au concrediutu unui senatu compussu d'în 15 membri, între cari sunt computati și antistii basericesce, precum: paroculu, curatorulu primaru, curatorulu secundariu, fetulu, cantorulu și docentele.

Ordinariatul de Ghierla numi de parocu allu Sigetulu pre dlu vicariu Pavelu; prin acest'a satisfacu dorintiei commune. Antistii (afara de cantoru și invetitoru — posturile estorua remassera vacante de-o-camdata) și cei-a-llalti membri ai senatulu se allésara cu votu unanimu în personele urmatoriloru dni: curatoru I: Ionu Salca, curatoru II: Teodoru Papu, fetu: Georgiu Sfimonoschi; Paulu Lipcei, Dr. Ionu Mihali (advocatu allu communei bas.) Ionu Popu, Georgiu Marcusi, Basiliu Ardeleanu, Paulu Moldovanu sen. Dumitru Oprisiu, Mihaiu Orosu și Simeonu Botezanu (secretaru allu sen. bas.)

Terminandu-se constituirea, intelligentia romana d'în locu intruni la unu banchetu stralucitu (datu în otelulu dela „Cornulu venatorescu”) unu numeru însemnatu d'într' notabilii provinciei nostre, fără osebire de natiunalitate. Se subintellege, că intr'una assemene societate micsta, limb'a ro-

Apoi unu fulgeru fără tunetu, o forma fără melodia, o potere cantatoria, totu vorbe în ventu fără nici unu întielesu!

În fine, unu vai mie era necesariu pentru a completă timbrulu sinagogicu alu acestei bufonade.

Am cascigatu ramasiagulu.

Eră de ajunsu o fantasma goria evreone mtiեսca, unu Gablitz în capu, unu Elias în coda și unu insirate-margarite la midilocu, dar' nici o idee, nici o semnificatiune, nici o inspiratiune, romanescu, pentru că „Eu si Ea” să placa d-lui Titu-Liviu Maiorescu.

D'în data după întorcere-i d'în Bucurescu, unde devenise atâtu de celebru prin sfasierea scolei naționale de pre tribuna parlamentulu, dumnului a si admisu cu fericire galimatia în „Convorbiri Literare” d'în 15 Iuliu.

Me credu acum detoru a divulgă ramasiagulu, rogandu tote diuariele romane de a-i dá o publicitate câtu de intinsa, fiindu cea mai solida mesura despre serioșitatea de criticismu a d-lui Titu-Liviu Maiorescu și cea mai generosa resbunare pentru acei scriitori romani, filosofi, istorici, filologi, beltristi, pre cari batjocurescu mereu „Convorbirile Literare.”

Mie unu-a un bare bine, că de câte ori voiu vré să fiu poetu pentru d. Titu-Liviu Maiorescu, nu-mi trebus de câtu să subscriu evreesce și să dicu că a m u t r a d u s u d'în nemtiesce.

Éca-vi Nou'a Direcțiune! . . .

Hasdeu.

Postscriptu. Pentru că totu-si să consolu câtu de pucinu pre d-nu Titu-Liviu Maiorescu, m'amu silitu a alege și a pune în fruntea acestui articulu o devisă anume d'într'unu poetu — Némtiu și Evreu totu d'o-data.

manesca remasé ascensa dupa usia. D'ntre multele toate inchinate in onorea majest. salle imperatului si in a totoruru barbatiloru, cari collucara la emanciparea parochiei nostre, numai unulu (allu dlui Ionu Papu, protopopulu Marei — onore lui!) fu pronunsiat in limb'a romana d'in anima romanésca. Nimene se nu se mire de acestu fenomen; ellu provine d'in nemarginita nostra politetia facia de straini. Se dice, ca multi d'ntre noi nu cunoscemu punctulu, care preface in umilire si lasitate politeti'a nostra. Noi — mare parte — credemu, ca ignorandu limb'a nostra, despretiindu-o — cucerimu stim'a, respectulu si grati'a strainiloru. Se pote ca ne insiellamu; dar' credinti'a ast'a este tare la noi; cu tote ca se afla omeni, cari culéza se affirme, ca nu umilirea nostra propria, ci prudenti'a si caracterulu firmu, nepetatu ni voru procurá respectu, stima, ba chiaru si gratia d'in partea altoru-a.

Dar' in fine, fia cum va fi; destulu e, ca diu'a de prima augusta a fostu pentru romanii d'in Maramuresiu una di de serbatoare. Dins'a a radiatu una pedeca considerabile d'in callea prosperitati nostre, d'in callea concordiei d'ntre poporele sorori. Numai cellu ce cunoscete de aprope raportele nostre locali va sef appretiu deplinu castigulu nostru cu parochia sigetena. Ce'a ce este, pentru una armata invapaiata de dorulu victoriei, unu eminentu punctu strategicu, séu, pentru unu statu, una capitala situata langa unu fluviu bunu pentru commerciu: aceea este pentru Romanimea dela sorgentele Tissei, parochia romana d'in Sigetulu-Maramuresiului, adeca: capulu si anima, cari au se conduca si incaldiesca tote miscarile nostre de interesu vitalu. Dée cerulu, ca acésta anima si acestu capu allu nostru se nu cogete si se nusemtia decatu numai si pururea romanesc, pentru prosperitatea natiunei si patriei nostre, si in favorulu cointellegerei poporeloru sorori! S.

De langa Muresiu,

in augustu 1871.

Cum stamu cu Associatiunea nostra natiunala aradana pentru cultura poporului romanu !! Ce va fi de ea !!

(Fine.)

Directoratulu Associatiunei aradane, de-si n'are, asié dicundu, nici unu fondu realu, ca-cí dupa cum vediuramu mai de-una-di d'in reportulu perceptoale, publicatu in „Albin'a“, toti banii ce i are Associatiunea dupa snfletu, abié facu una suma de 3000 fl.; si de-si mai vertosu in acestu anu nu cetiram macaru in vre-unu protocolu alu acestui Directoratu, ca baremu cu unulu se se fia immulttu numerulu membriloru, — totu-si ea este netiermurita si necumpenita in spesarea chiaru a acelu bani, ce se d'cu a fondu nealienabilu; va se dica, fia bani nu fia — spesele trebuie se se faca pana la unu cruceriu — se intielege, pana ce se va mai affa unu bietu denariu elocatu in cassá parsimoniala; — ce frumosa parsimonia!

Intrebamu pre domni natiunalisti mari de la Associatiunea aradana: ore daca fondulu loru ascadiutu la o sumulitia neinsemnata, fara ca se se mai sporésca, pusu-au ei de gandu ca sé-lu pape cu totulu?!

Ore aceea neinsemnata suma, nu se pote intrebuintia spre altu scopu salutaru, séu a se lasa ca se se sporesca prin capitalizarea intereselu?

Ore cancelari'a Directoratului, in lipsa absoluta de bani, pe unu timpu ore-care nu pote fi arangiata si sustienuta, daca nu la care-va membru, gratuitu, baremu intr'o chilitia mai modesta cu unu pretiu de arenda mai eftinu, ci nu cu 400 fl. v. a.?

Ore nici unulu d'ntre inteligentii d'in Aradu, membri ai Associatiunei, se nu se afle, care, daca nu gratuitu, celu pucinu pe langa una modesta remuneratiune, buna ora ca la Associatiunea transilvana, se implinesca neinsemnatele functiuni, se compuna odata in luna unu scurtu protocolu?!

Ore in Aradu nu se afla destui tineri absoluti, juristi, teologi etc. cari pre langa una suma modesta, in chipu de stipendiu, se se ocupe cu afacerile scripturistice in cancelari'a Directoratului?!

Ore lungele desbateri si obositoriele discusiuni „de lana caprina“, formalitatile raportie de timpu, impedecatorie si daunose in sedintiele Directoratului, apoi preste totu agendele si administratiunea: nu se potu simplifica si redige radicalmente, ca se se pota efectui mai usioru?!

Se dice, ca Associatiunea trebuie se aiba cabinetu de lectura, cancelaria pentru notariu, sala pentru sedintie, localitate pentru biblioteca, etc.; dreptu necesitate de localitate spatiosa scumpa; si totu-si placa cine nu crede a cerceta localitatea Associatiunei, a intrá in cabinetulu de lectura si va affa diurnalele cele mai vechie, aparute cu o septimana inainte, pre mesa; placa a cerea atare opu d'in biblioteca si se va delecta, n'abia grige! Localitatea e pustie, — urla lupii in ea!

*) Vedi Nr. trecutu alu „Federa.“

Se dice acum de vre-o 3—4 ani, atatu privatu catu si officiosu prin protocoalele adunariloru generali, si in ale sedintieloru directionale: ca unii si altii aru fi incassatu sume de bani d'in ofertele de la membri, fara se fia administratu in cass'a Associatiunei; s'a d'isu si se dice si aceea: ca fostii notari s'au amestecat la incassarea baniloru; acésta respectivii nici n'au negatu: dar' se scusa cu feliu de feliu de preteste; buna ora unulu d'ntre fostii notari singuru a recunoscutu naintea nostra: ca in absinti'a perceptoalulu a primitu unele sume de la membri, fara ca se mai scia ca cine sunt acei-a, si asié nici asta-di n'a administratu banii; dar promise, ca — daca se voru eruá respectivii, elu va restitui banii Associatiunei; altulu se scusa: ca d'in caus'a neprimirei salariulu si altele — a fostu constrinsu a se folosi de banii ofertelu? Mai pomenitu-ati manipulatiune ca acésta de la Associatiunea aradana?!

Se dice, si pururea s'a d'isu: ca de aceea trebuie se platésca Associatiunea unu notariu salariu de 600 fl. cuartiru si servitiu, ca cu incordare si diligintia se lucre in continuu spre a aduce odata treb'a restantieloru gramadite d'in anu in anu la evidintia; si ce se nu vedi, ca tocmai acei notari, cum amintiram mai inainte, in locu de a lucra la Associatiune cu diligintia si consciintiositate, ei pururea au fostu aiurea ocupati, pururea absinti d'in cancelari'a Associatiunei, lasandu-o pre man'a altoru-a, spre a face dinu mandanu; in locu de a descurga mai tare le-au incurcatu, precum chiaru d'in protocoalele, publicate in timpulu mai recente, se vede: ca fostulu notariu P. P. se imputa feliu de gravamine, si incurcature cauzate de densulu. Si cine este caus'a acestei anomalie?!

Si tote aceste pentru beneficiulu ce l'au folositu de la Associatiunea aradana; dar' ce se vedi! Renunciandu dlu Petroviciu la postulu notariu, directoratulu Associatiunei nu affa in totu Aradulu séu pre aiurea unu individu aptu, carele pe langa beneficiulu mai susu aretatu, se se resolve a primi postulu de notariu si ocupandu-se nu mai cu acestu-a eschisivu, se desvolte activitate; nu, ci alese éra-si pre dlu Codreanu, carele cum aretaramu, este in functiune ca archivaru la comitatu si cu al'e ocupatiuni laterle, nu face, nu pote face bataru se voiesca, nici mai multu nici mai pucinu, decatu antecesorii sei!! La decoidomni este greu si imposibilu a serv.

Amu observatu de regula, ca de câte ori se premenira notarii la Associatiunea aradana, totu-de-un'a successorulu faceá imputari antecesorului seu pre care totu merelu lu acúsá, ca a incurcatu treb'a. ca a facutu confusiune in archivu, ca a comisut abuzuri culpabile, ca lipsescu actele periodice, si ca teaca ca punga, d'in tote aceste cause nu pote lucra si nu e in stare a affa frulu, care sé-lu conduca spre lamurirea labirintulu; prin asemenea scuse seci si noduri in papura, anulu de d'fle espira merenasiu, fara ca se vedi ce-va rezultatu; si in treba-i pre domni de la Directoratulu Associatiunei aradane ce au lucratu? — nimicu! Ba au conversatu si s'au disputatu ore intregu: Séu nu e asié??!

Se apropia adunarea generala! si atunci se-i vedeti in ce perplesitate devinu; atunci vine neobositulu Babesiu si abié scote cu un'a cu d'cu, mi tii-se pune si notariulu luandu pre langa sine câte unulu séu doi scriitori si in ruptulu capulu facu pregatiri mari; — unu reportu lungu, plinu de scuse si justificari, repetitorie d'in anu in anu, aducundu de motive marele labirintu d'in anii precedenti, multilaterale si momentosele ocupatiuni, ale vicedirectorelui cu a celoru-a-lalti membri ai Directoratului si Ddieu mai scie câte si mai câte argumente scusatorie, cari, firesce, adunarea generala frumosu le id spre cunoscintia si trecundu-le la protocolu, Directoratulu pre langa absolutorii mai voteza si recunoscintia protocolaria pentru activitatea sa!! Cine a participatu cu atentiune la adunariile generali d'in anii trecuti nu va nega aceste!

Dar' ca unu ce forte curiosu, avemu si aceea impregiurare se amintimu: ca, facia de domni de la Directoratulu Associatiunei nostre aradane si mai vertosu de dlu vice-directore, adunarea generala observa unu feliu de discretiune privilegiata, care o prefera pururea causei si interesulu Associatiunei; buna ora la realegerea Directoratului este datina acum invechita, ca directorulu primariu conformu statuteloru, — dar' se intielege, in contielegere cu vicedirectorulu si cei-a-lalti, face list'a de candidatiune, in carea, cu pucina exceptiune, se recomanda ei de ei d'a fi realesi; candu apoi fiindu verb'a de alegere, dlu directorulu primariu se scola si dice: am onore a Virecomeda preurmatorii domni in fiitoria Directiune.

Ce naib'a se mai dica membrii, cari grabescu a casa; de voia fara voia canta se eschiamu: „bine! se traiesca!“ Inzedaru s'au scolatu si in adunarea generala de anu unii pucini membri mai nesfiosii si resoluti, cari facundu exceptiune in contra unoru-a d'in Directiune, pretiusera se se aléga altii; dar' inzedaru dicemu, ca-cí maioritetea voindu a incungurá, osetenindu-se de lungele pertractari si disputa, mai bucurosu a d'isu: „bine, se traiesca“ decatu se mai lungesca treb'a perdiendu timpulu mai cu o di intrega, dar' mai vertosu vediendu ca

respectivii odata cu capulu obtrudendu-se voiescu a fi realesi!!

Éca onorabilu publicu, acésta este icon'a Associatiunei nostre aradane in cele mai positive si fidele trasure, d'in cari veri-cine se pote pre deplinu convinge „cum stamu asta-di si unde vomu ajunge preste pucinu timpu cu Associatiunea nostra — cu banisiorii nostri — meriti pentru promoverea culturii natiunale!“

Ni-amu tienutu de santa detorintia a face acésta revista tocmai in „ajunulu adunarii generale ce este de tiptala Lugosiu pre Septemvrea. c., nutrindu firm'a sperantia, ca acésta adunare generala defeliu nu se va lasa influentiata si amagita prin feliu de feliu de frase oratorice maestrite, nu va considera, de fundate modernele metecne, scusatorie si justificatorie d'in memorabilulu reportu generale alu Directoratului, ci toti membrii condusi de eternulu adeveru alu dreptatii, de interesulu, puru natiunale, cu tota energi'a voru nesuf la realisarea dorintiei generale si necesitati intetitorie, care este:

I. Séu a desfiintia cu totulu Associatiunea d'in Aradu si a incorporá la cea Transilvana d'in Sabáiu, elocandu acolo séu la Institutulu de creditu si economie „Albin'a“ cele câte-va miutie mai remase, si lasandu unu comitetu séu comisiune permaninte in Aradu si in alte locuri, care se se apuce cu totu zelulu si energi'a de a licuidá si aduce in curatu tota treb'a banale, dupa o instructiune speciale;

II. Séu daca nu voimu desfiintia, atunci toti cu totii se pretendemu cu totu de-adinsulu regenerarea si reorganizarea interna si externa a Associatiunei, se desfiintiamu Directoratulu centrale, incuibatu in Aradu, si in loculu acestui-a analogu Associatiunei transilvane, se infintiamu pretotindenea in Aradu, Oradea-Mare, Lugosiu, Temisiora etc., comitete de sine statatorie particulare, cari in mai multe directiuni cu mai multu zelulu si rezultatu se lucre; avendu a-si dá sem'a nemidilocitu adunarei generale ce de aci nainte se va tiené in totu anulu ambulanta — in diferite locuri!

Astufeliu si nu altmintrea vomu deveni in pusetiune, séu prin un'a séu prin alta modalitate indegetata a scote Associatiunea d'in labirintulu culpabilu ce singuru Directoratulu de repetite ori l'a afirmatu prin protocoalele sale publicate; astu-feliu vomu scruta si constatá cine e causa acestui labirintu; vomu constatá si licuidá tote pretensiunile incassabile séu neincassabile, prin unu almanacu propusu inea in adunarea generala de anu, — dar' cum se vede neefectuitu pana asta-di!

Credemu prin acésta a fi facutu numai unu bunu servitiu intregu publiculu nostru romanu; o facemu numai d'in interesu cátra caus'a nostra santa natiunale, si nici decatu condusi d'in nesca-ri-va intentiuni malitiose, cu cari unii de siguru ne voru inferá!!

Fia; dica ce li place, noi amu d'isu adeverulu necontestabilu, care pururea lu sustienemu, lu aperamu si la casu de lipsa lu vomu documentá cu cele mai eclatante dovedi.

Vi-o dicemu Domniloru de la Directoratulu Associatiunei natiunale aradane: „Fiat justitia, aut pereat mundus“; éra pre voi fratiloru Romani d'in Lugosiu si de prin pregiuru ve rogámu se nu cautati, ca sunteti membri ai acestei Associatiuni séu ba, ci se veniti cu micu cu mare la Lugosiu, se participati la adunarea generala a Associatiunei aradane, ca-cí este timpulu supremu ca se o salvamu de periculu amenintatoriu si prin dins'a se ni salvamu si onorea natiunala, numele romanescu!

Sperandu, ca veri-care Romanu binesentitoriu, inspiratu de morala si zelulu natiunale, ni va audi vocea, — promitemu si noi — cu ori-ce pretiu a ne presinta in acea adunare generala, si, dandu mana cu mana, vomu conlucra cu totii la realisarea scopulu doritu, implorandu binecuvantarea lui Ddieu a supra santei nostre cause natiunale!

Tum vero ardemus scitari; et quare rere causas!!

Mai multi membri ai „Associatiunei aradane“ de langa Muresiu.

Articlu de lege XVIII. d'in anulu 1871.

despre regularea comuneloru.

(S'a sanctionatu in 7 iuniu, 1871. S'a promulgatu in amendou camere ale dietei in 10. iuniu, 1871.)

(Urmare)*

CAPU VII.

Despre respunsabilitatea primariei reprezentantiloru.

§. 87.

Fia-care membru singuraticu alu primariei este detoriu cu desdaunare deplina pentru tote daunele, cari le-a causatu pre nedreptu si in modu necompetentu in functiune, fia prin fapta, fia prin omisu in adinsu (cu precegetare) séu d'in negrigintia culpabila, statului, municipiului, comunei si

*) Vedi Nrii 82, 83, 85, 86 si 87ai „Fed.“

singuraticiloru, daca nu s'a potutu delaturá daun'a prin unu remediu juridicu normalu.

Casurile de dauna apartienu la sfer'a de activitate a judecatoriei competente dupa regulamentul de procedura civile si se judeca dupa principiile dreptului priyata civilu.

Portatorii de procesu obstinati (cerbicosi) se potu pedepsi la pedepsa in bani dilatabila pana la 500 fl. in folosul fondului seraciloru d'in comuna, ér' la spesele procesuale sunt a se condamná.

§. 88.

Daca primariulu a procesu la ordinu mai inaltu si in intielesulu acelu-a, actiunile de desdaunare voru trebui a se urdi in contr'a acelu-a, cari au ordonatú fapt'a ilegala.

Acei membri ai corporatiunei reprezentative comunale, cari au ordonatú fapt'a ilegala, facia de celu damnificatu sunt respundietori solidarmente, ér' intre sine sunt obligati la desdaunare in modu egal.

§. 89.

Daca domnificatulu n'a capetatu indestulire d'in caus'a neaveri primariului, séu daca nu se pote eruá, cá cari au votatu pentru decisiunea vatematoria: daun'a neacoperita, pre langa rezervarea dreptului de regresu, o rebonifica cass'a comunale.

Inse daun'a cauzata prin oficialii manipulatori de bani, dupa acesti-a in lini'a prima o suporteza acei-a, cari sunt detori in sensulu statutului comunalu a supraveghia administrarea baniloru, si au negritu implenirea detorintei lor.

§. 90.

Pentru esecutarea ordinationiloru relative la administratiunea publica de statu:

in comune mice si mari e respundietoriu in prim'a lini'a primariulu (judele) si notariulu comunalu, ér' in cetati cu magistratu regulatu primariulu cetatii (polgármester).

Suprefectulu in aceea ce privesce comunele tienutorie de notariatulu cercualu — tramite ordinationile sale notariulu cercualu, care acele le duce la indeplinire impreuna séu in contielegere cu primariulu comunei respective.

In privint'a primariloru in acele afaceri interne, in cari comun'a intre mariginile legi dispune de sine, corporatiunea reprezentativa eserceza dreptulu supraveghiarei si alu controlarei.

§. 91.

In contr'a primariului are locu actiunea fiscala, daca:

a) calca, séu si-implinesce cu nepasare detorint'a prescrisa in lege si statute, séu
b) duce la indeplinire decisiune si statutú inca neaprobatu pe facia séu prin tacere, séu alteratu de jurisdictiune, respective de guvern, care inainte de incuviintiare mai inalta nu se pote esecutá.

§. 92.

Actiunea fiscala o previne cercetarea. Cercetarea in sfer'a afaceriloru interne proprie ale comunei o ordina corporatiunea reprezentativa;

in sfer'a esecutiunei ordinationiloru legi si ale municipieloru, relative la administratiunea publica de statu si municipale si in casurile enumerate la §. 91. punctu b):

in comune mice si mari suprefectulu, in cetati cu magistratu regulatu pentru primariulu cetatii vice-comitele, ér' pentru cei-a-alti functionari primariulu cetatii.

Suprefectulu, primariulu cetatii, respective vice-comitele insciintieza numai decatu corporatiunea reprezentativa despre ordonarea cercetarei.

§. 93.

Cercetarea ordonata prin corporatiunea reprezentativa o duce comisiunea investigatoria a corporatiunei reprezentative, ér' cea ordonata prin suprefectu, primariulu cetatii, respective vice-comitele, o duce incredintiatulu suprefectului, primariului cetatii, respective alu vice-comitelui.

§. 94.

Celu ce a ordonatú cercetarea, totu-odata pote si suspendá de la oficiu pre functionariulu respectiv.

Daca in urm'a cercetarei nu se ordina actiune fiscala: functionariulu suspendatu si-reocupa indata oficiulu.

In casu de urdrea actiunei fiscali loculu functionariului suspendatu pana la decurgerea actiunei fiscale, se imple prin substitutiune. (§. 85.)

§. 95.

In casuri ce nu suferu amenare vice-comitele, respective suprefectulu, neacceptandu substitutiunea, esecuteza prin organele proprie ordinatione neesecutata pre spesele primariului respectiv, in casulu neaveri acestui-a, pre spesele comunei, dar' cu crutiarea posibila a acestei-a.

§. 96.

Actiunea fiscala, conformu rezultatului cercetarei, o ordona corporatiunea reprezentativa, respective suprefectulu séu vice-comitele si o pune in cursu procurorulu séu incredintiatulu comunei, respective fiscalulu municipiului.

§. 97.

Judecatoriulu actiunei fiscale e tribunalulu regescu de prim'a instantia competente pentru comuna, sentint'a se pote appellá graduatim.

§. 98.

Primariulu si functionariulu aflatu vinovatu se pote pedepsi cu reprobare (infruntare), séu cu pedepsa in bani dilatabila pana la 500 fl. séu dupa gradatiunea delictului si cu perderea oficiului.

§. 99.

In urm'a fapteloru criminali cercetarea se efectue conformu normeloru proceduri penale.

Daca cu ocaziunea cercetarei ordonate in intielesulu §-lui 92. s'ar invederá, cá nu subverseza unu delictu de pedepsitu in calea actiunei fiscale, ci o fapta criminala: actele de cercetare sunt de a se transpune la acusatariulu publicu.

§. 100.

In casu de procedere criminala functionariulu totu de un'a trebuie suspendatu de la oficiu.

§. 101.

Sentint'a adusa in procesulu criminalu e de a se comunicá indata cu vice-comitele si cu corporatiunea reprezentativa a comunei concerninte.

Functionariulu convinsu de fapt'a criminala si-perde oficiulu, si loculu lui e de a se implé indata prin alegere regularia.

(Va urmá.)

VARIETATI.

(Medalie comemorative pentru serbarea dela Putna.) Dlu Cogalniceanu a facutu pre spesele salle a se bate moneda comemorativa de argintu si de brondiu, destinata a se impartí între cei ce voru acurge a-si depune omagie lor la mormentulu marelui erou. Moneta este in marimea unui florintu de argintu austriacu, valoarea ei reale 3 lei noui, éra pretiulu lucrarii 6 lei n. bucat'a de argintu, éra cea de brondiu 2 lei noui. Lucraru forte scumpa si se splica numai prin impregiurarea, cá au fostu fortiatu. de ora-ce fabricantulu primise ordenea d'a face numai in joi-a trecuta (12/24 aug.) Dlu Cogalniceanu n'au crutiatu spesele si merita recunoscintia pentru acésta generositate si actu de innaltu patriotismu.

Inscriptiunea monetei este pre Aversu, in giuru si trei linie paralele in mediu:

Memoriei lui Stefanu-Cellu-Mare.

Rivitorii. Glorieiloru. Strabune.

éra pre Reversu, in linie drepte paralele:

Monastirea. Putna. 15. Augustu. 1871.

(In dílele trecute primiramu) „a unu spre dílele ce a programá a gimnasului mare publicu romanescu de religione ort. or. si a scoleloru medie si inferiore legate cu acestu-a pre an. scol. 187/1“, redigeta de dlu Dr. J. G. Mesiotá, directoru si professoru gimnasialu. Acésta programa cuprinde in partea I. unu tractatu interessanta si instructivu alu dlui professoru gimnas. I. Popea despre „Invetiamentulu limbei materne in scolele elementarie si factorulu principalu in acestu ramu de invetiamentu.“ Partea a II. contine scrii scolastice de Directorulu. D'in aceste scrii vedemu, cá numerulu scolariloru inscrii la gimnasiulu romanescu d'in Brasiovu si la scolele medie si inferiore (4 cl. normale pentru baeti, 2 pentru fetitie, 2. cl. comerciale, 2 reale) legate cu acestu-a, in an. scol. 187°/₁, se urca la 625, toti romani. Dupa religione: 601 sunt ortodocsi gr. or., 20 ort. d. gr. cat., 1 reformatu, 1 luterenu si 2 romanu-catolici. Dupa provincie: 578 sunt d'in monarchia ostrunguresca si 48 d'in Romania'a. In cursulu anului au parasitu scol'a: 30. — D'intre 11 maturisanti anuciati, intre cari si decei privatisti, 4 s'au dechiaratu deplinu maturi, 6 maturi, ér' unulu s'a respinsu pre unu anu. — Anulu scol. 187°/₂ incepe la tote scolele romane gr. or. d'in Brasiovu cu 1 septemvre st. v. — Cu inceputulu acestui anu scol se deschide si classea III. comerciala si cl. III. reala. Dorimu, cá a XII. programa se ni aduca unu reportu mai imbucuratori despre numerulu scolariloru de la acele scole, si cu osebire despre frecuentarea scolei comerciale si a celei reale.

*. (Una dama comdamnata la morte.)

Una femeea de una frumsetia rara, cu numele Laur'a Fair, d'in Californ'a, fu in dílele mai de curundu trecute condamnata la morte, fiindu-cá omorise pre unu judecatoriu, cu numele Crittenden. In inchisore ea si-schimbá in contianu toalet'a asié, incatu totu la 3 séu 4 ore imbraca altu vestimentu. Afara de aceea ea stá apoi neintreruptu inaintea cantatorei (oglindei) si admirandu-se ins'a-si, dícea: „Cu cátu me privescu mai multu, cu atátu mai tare me convingu, cá eu nu potu fi spendinrata. Una asemenea facia si una asemenea statura nu pote fi creata pentru furce. Ea asigura apoi, cá mai inainte nice-odata n'a fostu asié de

frumosa. Cu tote acestea — ca se inisielá amaru, cá-ce in Californ'a se spendiura tare usioru.

*. (Incendie cu petroleu in Italia) De vre-o câte-va díle incoce se anuncia d'in Romagn'a mai multe incendie cu petroleu. In 21. l. c. s'a aprinsu in Bolon'a cu petroleu casarm'a carabinieri regesci si totu atunci-a si palatiulu Riccardi in Florenti'a, in care se afla inca multe acte de ale ministeriului de interne, d'in norocire foculu fa inse stinsu inainte de a lua dimensiuni mari. In Ravena s'au versatu, in noptea de 22 spre 23. aug., in biuroulu redactiunei diariului „Ravennate“, optu cupe de petroleu si i s'a datu apoi focu, dar' si asta-data succese patrolei de nopte a stinge foculu.

*. (Serbarea dela Putna.) Precum audim serbarea intru memori'a marelui erou romanu Stefanu celu Mare a reesitu forte splendidu. Numerulu ospetiloru, concursi d'in tote anghiurile locuite de romani, se urca la mil' Roman'a libera a fostu bine reprezentata.

Sciri electrice.

Constantinopolea, 30. augustu. Se díce, cá in 20 l. c. s'ar fi intemplatu la Scutari una lovire între 4000 albanesi, si între divisiunea lui Mehmedu Aali pasia; in acésta lovire se fa cadiatu 2000 morti si raniti. Astu-feliu anuncia diurnalele „Hakaik“ si „Levant Herald.“

Praga, 30. augustu. Conte Clam-Martinitz a dechiaratu in una adunare a feudaliloru, cá d'insulu nu va ocupá nici unu feliu de postu publicu si impartesiece parerile politice ale cardinalului Schwarzenberg, incatu acestea perhorresceza tendintiele natiunale pronunciate. Prin acésta s'au delaturatu díferentiele între Clam si Leo Thun.

Praga, 30. augustu. Feudalii si celii be-trani tienura una conferintia, in carea s'a decisu, a se cere straformarea locotienintei in unu ministeriu cu patru ressorturi, si adeva: de justitia, interne, instructiune si pentru fincienele tieri. S'a decisu apoi a tramite deputati la senatulu imperialu numai pentru reviziunea constitutiunii.

Viena 30. augustu. Diariulu „Presse“ comunica d'in Bern (Elveti'a), cá in decursulu lunei lui septemvre va avé locu in Genev'a una couvenire a lui Thiers cu Gorciacovu.

Viena 31. augustu. Unu cerculariu alu lui Hohenwart cátra locotienetori ordona, cá reuniuniloru catolice si adunaciloru ambulante se li se dea deplina libertate, d'in contr'a inae reuniule constitutiunale se se supraveghieze cu cea mai mare strictetia, aplicandu testulu legi cátu se pote de strictu facia de ele. — Tiarulu germanu va fi in Salisburgi'a ospe alu imperatului austriacu.

Parisiu, 31. augustu. La finea siedintiei de ieri a Adunarii natiunale Quinet a prezentatu, in numele mai multoru collegi, una propunere relativa la dissolverea Adunarii natiunale.

Parisiu, 31. augustu. In Adunarea natiunale s'a continuatu desbaterea a supr'a articulu de lege relativu la prolongirea poterii lui Thiers, si s'au acceptatu toti peragrafi introductiunei, precum si paragrafulu suplinitoriu propusu de Dufaure, (acestu-a cu 523 contr'a 34 de voturi) dupa aceea s'a acceptatu proiectulu intregu cu 480 contr'a 93 de voturi.

Parisiu, 31. aug. Intre guvernulu francesu si prusesacu s'a inchiatu tractatulu relativu la resumperarea celor 500.000 pusce, luate in tempulu resbeiului, si astu feliu una parte mare de pusce Chassepots s'a si retramisu.

Bucuresci, 1 septemvre. Mam'a principesei a sositu aici si va remané in Romania'a pana va nasce principes'a

Versalia, 1, septemvre Thiers este ale-su de presiedinte alu republicei cu 480 contr'a 93 de voturi.

Belgradu, 1 septemvre. Unu decretu alu regentiei conchiama scupcin'a pre 17 septemvre la Cragievatú.

Parisiu, 1 septemvre. Paulu de Cocu a moritu. — „Siede“ anuncia, cá episcopatele d'in Strassburg si Metz se voru incorporá cu arci-episcopatulu d'in Colonia.

Burs'a de Vien'a de la 1. septemvre. 1871.

5% metall.	59.90	Londra	120.20
Imprum. nat.	70.59	Argintu	119.85
Sorti d'in 1860	102.25	Galbeu	5.79
Act. de banca	772.—	Napoleon'd'or	9.61 ¹ / ₂
Act. inst. cred.	297.50		

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU